

Asya Studies

Academic Social Studies / Akademik Sosyal Araştırmalar
Year: 7 - Number: 23 p. 149-158, Spring 2023

Pandeminin Toplum, Eğitim ve M¼zik Eğitimine Etkilerinin M¼zik Eğitimcilerinin G¼r¼řleri Doğrultusunda Değerlendirilmesi*

Evaluation of the Effects of the Pandemic on Society, Education and Music Education Through the Opinions of Music Teachers

DOI: <https://doi.org/10.31455/asya.1230486>

Araştırma Makalesi /
Research Article

Makale Geliş Tarihi /
Article Arrival Date
06.01.2023

Makale Kabul Tarihi /
Article Accepted Date
21.03.2023

Makale Yayın Tarihi /
Article Publication Date
30.03.2023

Asya Studies

Doç. Dr. G¼lden Filiz Őnal
Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim
Fak¼ltesi, G¼zel Sanatlar Eğitimi
B¼l¼m¼, M¼zik Eğitimi ABD
filizonal@gazi.edu.tr

ORCID ID

<https://orcid.org/0000-0002-5140-8298>

Doç. Dr. Hamit Őnal
Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim
Fak¼ltesi, G¼zel Sanatlar Eğitimi
B¼l¼m¼, M¼zik Eğitimi ABD
hamitonal@gazi.edu.tr

ORCID ID

<https://orcid.org/0000-0001-6990-5279>

* “COPE-Dergi Edit¼rleri İçin Davranış Kuralları ve En İyi Uygulama İlkeleri” beyanları: Bu makale için herhangi bir çıkar atışması bildirilmemiştir. Bu makale, İntihal.net tarafından taranmıştır. Bu makale, Creative Commons lisansı altındadır. Bu makale için etik kurul onayı gerekmemektedir.

Őz

Araştırmanın amacı, COVID-19 pandemisinin; Öncesi, s¼reci ve sonrasında toplum, eğitim ve m¼zik eğitimi üzerine etkilerinin m¼zik eğitimcilerinin g¼r¼řleri yoluyla ortaya konmasıdır. Araştırmanın Őrneklemini değişik illerde ve kademelerde g¼rev yapan on m¼zik eğitimcisi oluşturmaktadır. Verileri toplamak için yarı yapılandırılmış g¼r¼řme formu hazırlanarak e-posta yoluyla g¼nderilmiř ve ardından katılımcılarla telefon g¼r¼řmesi sağlanmıştır. Araştırmada, nitel araştırma y¼ntemi ve olgu bilim deseni kullanılmıştır. Elde edilen veriler toplum, eğitim ve m¼zik eğitimi olmak üzere üç boyutta ele alınmış ve içerik analizi y¼ntemi ile tematik olarak ç¼z¼mlenerek değerlendirilmiştir. Araştırmanın sonucunda, toplum boyutuna ilişkin olarak Pandemi Öncesinde ağırlıklı olarak geleneksel bir yapıya sahip olduğu y¼n¼nde g¼r¼ř bildirilmiştir. Ancak pandemi s¼recindeki kısıtlamalar nedeniyle evde aileyle birlikte zaman geçirmenin g¼zellikleri yanında kuşak çatışmasından kaynaklanan sıkıntılarının da Önemli bir rol oynadığı belirtilmektedir. Pandemi sonrasında ise yaşanan sağlık, ekonomik, sosyal, politik vb. sorunlardan kaynaklı başka sıkıntılarla karşı karşıya kalınacağı belirtilmektedir. Ayrıca yeni hayat d¼zeninde toplum olarak e-ticaret konusunda aktif olacağımız Őng¼r¼lmektedir. Eğitim boyutuna ilişkin olarak; pandemi Öncesi var olan mevcut problemler, Őđretmen ve Őđrencilerin maddi imk¼nsızlıklar ve yeterli altyapıya sahip olamamalarından Őt¼r¼ daha da artmıştır. M¼zik eğitimi boyutuna ilişkin olarak ise; pandemi Öncesinde ağırlıklı olarak çocukların akademik başarı elde edeceği derslere y¼nlendirildiđi ve aynı durumun s¼re içerisinde de devam ettiği g¼r¼ř¼ ağır basmaktadır. Bu bağlamda, pandemi sonrasında da m¼zik derslerinin vakit kaybı olduğu anlayışının artarak devam edeceği d¼ř¼n¼lmektedir.

Anahtar Kelimeler: Pandemi, Toplum, Eğitim, M¼zik Eğitimi

Abstract

The study aims to reveal the effects of the COVID-19 pandemic on society, education and music education through the views of music teachers. The sample consists of ten music teachers working in different provinces and levels. A semi-structured interview form was prepared and sent via e-mail to collect the data. Then the participants were interviewed by telephone. Qualitative research method and phenomenology design were used in the study. The data obtained were handled in three dimensions (society, education and music education). The data were analysed and evaluated thematically by the content analysis method. As a result of the study, according to opinions regarding the community dimension, there was predominantly a traditional structure before the Pandemic. However, due to the restrictions in the pandemic process, the samples stated that besides the beauties of spending time at home with the family, the problems arising from the generational conflict also play an essential role. It is noted that after the pandemic, other problems will be faced due to problems of health, economic, social, political, etc. In addition, it is predicted that we will be active in e-commerce as a society in the new life order. Regarding the education dimension, the problems that existed before the pandemic increased due to the financial impossibilities of teachers and students and the lack of adequate infrastructure. Regarding the dimension of music education, the opinion that before the pandemic, children were mainly directed to classes in which they would achieve academic success, and the same situation continued throughout the process. In this context, it is thought that the understanding that music lessons are a waste of time will continue to increase after the pandemic.

Keywords: Pandemic, Society, Education, Music Education

Citation Information/Kaynaka Bilgisi

Őnal, G. F. & Őnal, H. (2023). Pandeminin Toplum, Eğitim ve M¼zik Eğitimine Etkilerinin M¼zik Eğitimcilerinin G¼r¼řleri Doğrultusunda Değerlendirilmesi. *Asya Studies-Academic Social Studies / Akademik Sosyal Araştırmalar*, 7(23), 149-158.

GİRİŞ

Yüzyıllar boyunca insanlar için toplu ölümler ve sağlık sorunlarına sebep olan çok sayıda endemi ve pandemi yaşanmış, hatta bu dönemler ‘dünyanın sonu’ olarak algılanmıştır. Özellikle kanalizasyon ve dezenfeksiyon öncesi dönemler başta olmak üzere, günümüzde de hijyen şartlarının sağlanmadığı bölgelerde ve az gelişmiş ülkelerde bu korku halen devam etmektedir. Bu tür hastalıklar başta hava, su ve kan aracılığıyla olmak üzere farklı yollardan bulaşma riski taşıdığından, sadece bireylerin değil toplumun çözmek üzere çabaladığı en önemli sorunlardan olmuştur. Dolayısıyla salgınların meydana geldiği dönemlerde, toplumların ekonomisi ve eğitimi başta olmak üzere birçok sektörde uzun süreli olumsuz etkilerle karşı karşıya kalmıştır.

Pandemi, Eski Yunan dilinde “tüm” anlamına gelen “pan” ve “insanlar” anlamına gelen “demos” sözcüklerinden oluşan “tüm insanları etkileyen” anlamında bir kavramdır. Britanya Adalarında etkili olmuş 664 Vebası (MÖ 668-664), Avrupa’da yaşanmış Justinianus Veba Salgını (MÖ 542-541), Atina’da yaşanmış Antoninus Vebası (429-426), Kıbrıs Vebası (MÖ 266- 250), Avrupa, Asya ve Kuzey Afrika’da etkili olmuş Antoninus Vebası (180-165) gibi milattan önceye dayanan ve kayda alınmış salgınlar yanı sıra her yüzyılda sarsıcı etkiler oluşturmuş salgınların var olduğu bilinmektedir (aktaran Aslan, 2020: İnternet Kaynakları 1).

Milattan önce 412’de Hipokrat isimli bir doktor tarafından, Perinthus (bugünün Marmara Ereğlisi) adı verilen bir liman kasabasında “perintus öksürüğü” adı verilen belki ilki olmasa da, kayıtlara ilk kez giren grip benzeri bir hastalıktan bahsedilmektedir. Hipokrat bunu insanlar üzerinde tesirli olan bir etkene bağlamış ve Epi (üstünde), Demos (insan) insanüstünde anlamına gelen “Epidemi” demiştir (Sirman, 2020).

Yapılan araştırmalar son birkaç yüzyıl içinde on civarında görülen grip pandemisinden çoğunun Çin’de ortaya çıktığını işaret etmektedir. Tarihte ciddi kayıplar yaşanmasına sebep olan bazı hastalıklardan bahsedilmektedir. Aslan (2020)’ın da aktardığına göre bunlardan başlıcaları şunlardır (İnternet Kaynakları 1).

Amvas Vebası, batının “kara ölüm” dediği vebalardan önemli etkileri olmuş, ilk görüldüğü yer Kudüs’e 33 km mesafedeki Amvas olduğu için bu isimle anılmıştır. Hastalık 639 yılında ortaya çıkmış ve Urfa, Şam, Ürdün, Filistin dâhil çok geniş bir coğrafyada etkili olmuştur. Bu salgında, sahabelerin de bulunduğu yirmi beş bin kişi vefat etmiştir (aktaran Aslan, 2020: İnternet Kaynakları 1).

Kara Veba, Çin ve Asya’nın güney batısında başlayıp 1347-1351 yıllarında Avrupa’ya kadar ulaşarak çok sayıda ölümlere yol açan “Büyük Veba” salgınıdır. Tıbbın “Yersinia Pestis” dediği bakterinin sebep olduğu bu hastalığa tutulanlar; boyun, kasık ve koltuk altlarında oluşan hıyarcık biçiminde şişlikler ve kan kusma gibi belirtilerle yaklaşık bir iki gün içinde ölüyorlardı. Özellikle Orta Çağ’da yetersiz tıp bilgisi ve özellikle Avrupa toplumlarının hijyene dikkat etmeme gibi etkenlerle de felaket ikiye katlanıyordu. Hastalık, Moğolistan’da başlamış, Çin’i kasıp kavurduktan ve nüfusunu yarıya indirdikten sonra Orta Asya’nın üç yüz göçebe boyunu yok etmiş ve Kırım’a ulaşmıştı. Kırım’dan İtalya’nın Messina Limanı’na yaklaşan on iki Ceneviz gemisi, yalnızca ticari metaller değil, Avrupa’nın üçte birini öldürecek veba mikrobunu taşıyorlardı. Kırım’da da seksen beş bin kişiyi yutarak Cenevizliler aracılığıyla Avrupa’ya ve Mısır’a kadar uzanmıştı. Hastalık Avrupa’da önce İtalya ardından Fransa, Almanya ve İngiltere’ye sıçradı. Kara Ölüm ancak 1352’de Moskova’da hızını kesebildi. İnsanlar artık dünyanın sonunun geldiğini düşünüyordu. Aynı asırda veba, Müslüman toplumlara da bulaşmıştı. Günlük ölüm sayısının binlerle ifade edildiği kentlerde, neredeyse ezan okuyacak müezzin bile bulunamıyordu. Salgın sebebiyle yalnızca XIV. yüzyılda 200 milyon kişi ölmüştür. Bu veba salgınında Avrupa nüfusunun yaklaşık üçte birinin öldüğü düşünülmektedir. Bu doğal felaketi kimse unutamadı ve yayılan hastalıklar bu nedenle hep “Çağın Vebası” olarak anıldı (aktaran Aslan, 2020: İnternet Kaynakları 1).

Kolera, 1817’de Japonya’da, 1826’da Moskova’da, 1831’de Berlin’de, Paris’te ve Londra’da, 1892 yılında Hamburg’da ve Kanada’da yaşanmış, binlerce insanın ölümüne neden olmuştur. Ülkemizdeki en büyük kolera salgını 1912-1913 Balkan Savaşları sürecinde görülmüş, çok sayıda asker hastalık nedeniyle şehit olmuştur. Ölüm riski çok yüksek olan, günümüzde halâ binlerce insanın ölümüne yol açan kolera, vibrio cholerae bakterisinin neden olduğu bağırsak enfeksiyonuna bağlı akut ve şiddetli ishal ile seyredir. Aslında ağızdan sıvı tedavisi ile kolera hastalığının tedavisi basittir. Tedavi, kaybedilen su ve sodyum, potasyum, klor, bikarbonat gibi elektrolitleri yerine koymak, normal beslenemeyen hastaya enerji sağlayabilmek amacıyla tuz ve glikoz karışımları içirilmesine dayanır (aktaran Aslan, 2020: İnternet Kaynakları 1).

İspanyol Gribi, 1918-1920 yılları arasında H1N1 virüsünün ölümcül bir alt türü kaynaklı tarihte yaşanmış en büyük grip salgınıdır. Bir buçuk yıl içinde dünya nüfusunun %15'i gibi bir oranla 100 milyona yakın sağlıklı genç, erişkin insanın ölümüne sebep olmuştur. Birinci Dünya Savaşı'nın sonlarında dünyayı etkisi altına almış ve savaşın sona ermesinde önemli bir etken olmuştur. Açılan bazı toplu mezarlardan alınan örnekler, hastalığın domuz gribine sebep olan H1N1 virüsü kaynaklı olduğunu göstermiştir. Salgın İspanya'da başlamamasına rağmen İspanyol gribi olarak adlandırılması, İspanya'nın, I. Dünya Savaşı'nda yer almamış olmasına ve sansür nedeniyle diğer Avrupa devletlerinde salgından söz edilmemesine, salgını ilk kez İspanyol basınının gündeme getirmesine bağlanmaktadır (aktaran Aslan, 2020: İnternet Kaynakları 1).

Hong Kong Gribi, Asya Gribi veya Çin Gribi olarak da bilinir. İlk kez 1968-1969 yıllarında Hong Kong'ta ortaya çıkmış, yaklaşık bir milyon insanın ölümüne sebep olmuştur. Hastalığa yol açan, A tipi H3N2 virüsüdür. Yeni virüs kuş gribi virüslerinden olan H2N2'nin genlerini içerir. Hastalık nedeniyle ölüm olasılığı 65 yaş üzerindeki kişiler için daha yüksektir. 13 Temmuz 1968 tarihinde Hong Kong'tan başlayan salgın, 1968 sonlarında Vietnam, Singapur, Filipinler, Kuzey Avustralya, Avrupa ve Kaliforniya'ya yayıldı. Vietnam savaşından dönen birliklerin ülkeye girişiyle ABD'de yaygınlaştı. Salgın 1969 yılında Japonya, Afrika ve Güney Amerika'ya sıçradı. 1968 yılında ABD'deki salgınların artmasından bir ay sonra aşısı bulundu (aktaran Aslan, 2020: İnternet Kaynakları 1).

Çiçek Hastalığı, her yaşta ve her cinste kişilerde görülen, irinli kabarcıklar dökerek yüzde izler bırakan, ateşli, ağır, bulaşıcı bir hastalıktır; Variola da denir. Hastalığın aşısı 1700'lü yıllarda İstanbul'da çiçek hastalığı aşısına öncülük eden yöntemlerin gözlemlenmesiyle bulunmuştur. Tarihte, bilinen ilk aşı çiçek aşısıdır. Çocuklarda daha sık görülür. Hastalık etkeni yaralarının içinde bulunur, hastanın eşyalarıyla, hastaya yaklaşmakla, sinekler ve virüslü havanın solunmasıyla bulaşır. Yirmi milyondan fazla insanın bu hastalıktan hayatını kaybettiği rapor edilmiştir. Büyük salgınlar yapan, pek çok kişinin ölümüne yol açan çiçek hastalığı, aşı ile oluşan 1-20 yıl arasında değişen bağışıklık ile görünmez olmuş, bu sebeple çiçek aşısı zorunlu aşı programından çıkarılmıştır (aktaran Aslan, 2020: İnternet Kaynakları 1).

Domuz Gribi, tıpta "Swine Influenza Virus" sözcüklerinin baş harfleri (SIV) ile tanımlanan hastalığın aşısı mevcuttur ancak yapısını insandan insana bulaşabilecek şekilde sürekli değiştirmektedir. En yakın 2009 yılında görülmüştür. Bu salgına influenza A virüsünün alt türlerinden H1N1 sebep olmuştur. 1976 ve 1988 yılı salgınları virüse karşı duyarsızlığa yol açmıştır. Bu salgında 1 kişi hastalıktan, 25 kişi ise aşının yan etkilerinden hayatını kaybetmiş, bu sebeple 1976 salgını "domuz gribi fiyaskosu" olarak tanımlanmıştır. 1988 salgını da benzer sonuçlar göstermiş, sadece bir kadın ve doğmamış bebeği hayatını kaybetmiştir. Ancak 2009 yılındaki salgın, Meksika'dan başlayıp 191 ülkede bilinen yaklaşık 800.000 kişiye bulaşmış, 8238 kişinin H1N1 virüsü nedeniyle ölümüne yol açmıştır. Kümes hayvanları ve domuzlarla yakın ve korumasız şekilde temasta bulunanlar enfeksiyon kapabilmektedir. Hasta hayvanın eti uygun şekilde pişirildiğinde bulaşma riski oluşturmamaktadır (Kara, 2010).

Kuş Gribi, virüs kaynaklı ölümcül bir hayvan hastalığıdır. Avian İnfluenza, Pestis Avium, Bird Flu, Avian Flu, Tavuk Vebası olarak da bilinir. Virüsün H5N1 adlı türü insanlar için ölümcül olabilmektedir. Ateş, öksürük, boğaz ağrısı, kas ağrıları ve akciğerde ağrı görülür. Zatürre, solunum sıkıntısı ve ölümlerle sonuçlanabilmektedir. Kuş gribi 2005-2008 yılları arasında ortaya çıkmıştır. Tedavisi yoktur, H5 ve H7 tipleri başta ABD, Avustralya ve Türkiye'de görülmüştür. Aşılama ile korunma sağlanır. Hastalığa yakalanan hayvanların itlafi gerekir. Uğradıkları sık ve kalıcı antijen değişimleri sebebiyle influenza virüs aktivitesi sürekli izlenmek ve grip aşılarının bileşimi her yıl güncellenmek zorundadır (aktaran Aslan, 2020: İnternet Kaynakları 1).

Tarih bilimi, adı değişse de insanlığın her dönemde böylesi salgınlarla boğuştuğunu gösterirken geleceğe dair ipucu da vermektedir. Fransız düşünür Voltaire, bu dünyanın üç yaman bileşeninin; savaş, kıtlık ve veba olduğunu söyler. Aslında Voltaire'in vebadan kastı tam da bu küresel salgınlardır. Kimi zaman veba kimi zaman influenza. On yedinci asrın ünlü seyyahı Evliya Çelebi, gezileri sürecinde pek çok veba ile karşılaştığı gibi, eski dönemlerde yaşanan ve halk arasında hâlâ anlatılan veba salgınlarına da aktarır. Örneğin 1652 senesinde Rumeli eyaletinde Sofya'da "Taun" salgınıyla karşılaşır. Anlattığına göre durum o kadar vahimdir ki: "yevmiye beşer yüz âdem merhûm ve merhûme olurdu. Tâ bu merteye kim niçe bin âdem Sofya'dan firâr edüp sâ'ir bilâdlara gitdiler" demiştir. Günümüz Türkçesi ile: "Günde beşer yüz kadın ve erkek öldü. O aşamaya geldi ki nice binlerce kişi Sofya'dan kaçarak başka beldelere gittiler". Yine 1668'de Kandiye seferi için Mora'ya giderken uğradığı Fenerâbâd'da halkın Taun

yüzünden şehirden kaçtıklarını ve hatta her şeylerini bırakarak evlerini terk ettiklerini, bu yüzden evlerin harabeye döndüğünü söylemiştir. Bu salgın belleklere “Büyük Kıran” adıyla kazanmıştır. Yaklaşık yirmi sene sonra yeni bir salgın daha görülecek olsa da 130 bin kişinin canını alan 1812 “Büyük Kıran” 19. asrın en unutulmayacak âfetlerindendi. Yine Hac yolculuğunda uğradığı Sakız adasında da Taun’la karşılaşmış, salgından kaçmak için paşa köydeki çiftliğine sığınmak zorunda kalmıştır. Fatih Sultan Mehmed de İstanbul’da 1455-1475 senelerinde etkili olan şiddetli vebadan dolayı şehri terk etmiş ve aylarca Rumeli’de farklı yerlerde konaklamıştır. Bununla da kalmamış, 1455-1475 yılları arasında farklı zamanlarda şehre hâkim olan hastalık nedeniyle Balkanlarda bulunarak, en az beş kere başkent İstanbul’a dönüşünü ertelemiştir (aktaran Aslan, 2020: İnternet Kaynakları 1).

COVID-19 Pandemisi

İlk resmi kayıtlara göre 2019 yılının Aralık ayında Çin’in Wuhan eyaletinde; kümes hayvanları, yarasalar ve deniz ürünlerinin satıldığı Huanan Deniz Ürünleri Pazarı’ndan çıktığı düşünülen, daha önce tanımlanmamış bir hastalık kısa sürede tüm dünyayı sarmıştır. Vakalardan elde edilen verilere göre; geçmişte dünyada epidemilere yol açmış Corona virüs ailesinden bir virüs olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Soğuk algınlığı virüsü olan koronavirüsün geçmişi 1965 yılına kadar gitmektedir. Koronavirüsün dış yüzey çıkıntıları taç görünümünü andırması nedeniyle adına “Coronavirus” denilmektedir (K. H. Witte vd., 1968). Koronavirüsler tıbbi olarak memelileri ve kuşları enfekte etme yolu ile solunum yolu, nörolojik, hepatik ve enterik farklı hastalıklara neden olmaktadır (J. Bennet vd., 2014). Korona virüs alpha, beta, gamma ve delta korona virüs olarak dört cinstir. İnsanlarda soğuk algınlığına neden olan türü -HCoV-229E, HCoV-OC43 ve HCoV-NL63- alphacoronavirus, - SARS-CoV, MERSCoV- betacoronavirus cinsi altında yer almaktadır (Sağlık Bakanlığı (a), 2020). 2019-nCoV olarak da adlandırılan koronavirüs salgını dünyanın 236 ülkesinin 210’unda yani dünyanın %89’unda görülmüştür (aktaran Koç, 2020).

Eğer bir salgın hastalık yeni ve farklı bir virüsle oluşuyor, insandan insana ve çok kolay bulaşabiliyorsa küresel bir tehdit olarak Dünya Sağlık Örgütü (WHO) nün gündemine gelmektedir ve bir salgının pandemi olup olmadığına WHO karar verir (Aslan, 2020). WHO’ya göre hastalığa dönüşmüş bir enfeksiyonun pandemi olması:

- Daha önce maruz kalınmayan bir salgın hastalığın ortaya çıkması,
- Hastalık etmeninin insanlara bulaşıyor ve tehlikeli bir hastalığa yol açıyor olması,
- Hastalığı oluşturan etmenin kolay ve devamlı yayılabiliyor olmasına bağlıdır.

31 Aralık 2019 tarihi itibarı ile Dünya Sağlık Örgütü Çin Halk Cumhuriyeti Ofisi, Wuhan’da kaynağı bilinmeyen vakalar (WHO, 2020) olduğunu bildirmesiyle dünya yeni bir salgın ile karşı karşıya kalmıştır. 3 Ocak 2020 tarihinde ise; kaynağı bilinmeyen 44 vaka olduğu Çin Halk Cumhuriyeti tarafından doğrulanmıştır. 8 Ocak 2020 tarihinde ise Çin Halk Cumhuriyeti Hastalık Kontrol ve Korunma Merkezi tarafından bu salgına neden olan virüsün yeni bir koronavirüs olduğu resmi olarak kayıtlara geçmiştir (Qun Liv vd.; 2020; aktaran Koç, 2020). Çin hükümetinin yapmış olduğu açıklamalara göre COVID-19 adı verilen bu virüs gelişen süreç içinde tüm dünyaya hızla yayılmış ve kısa sürede Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) tarafından küresel çapta olmak üzere, 11 Mart 2020’de pandemi ilan edilmiştir. COVID-19’un pandemi olarak değerlendirilmesinin ardından; tüm dünya salgınla mücadelede alarmda geçmiş ve dünya genelinde neredeyse bütün insanların yaşamlarını tehdit eden bu salgın ve yarattığı etkileri, bölgesel, ulusal ve uluslararası düzeyde dünyanın gündemine yerleşmiştir. Küresel düzeyde sağlık başta olmak üzere, ekonomik, sosyal yaşam ve eğitim uygulamaları üzerinde, her ülkede çok önemli etkilere ve değişimlere neden olmuştur.

Ülkemizde ilk vaka, bulunduğumuz coğrafi konuma göre böyle bir salgın için oldukça geç bir tarih olan 11 Mart 2020’de ortaya çıkmıştır. Geçmişte karşı karşıya kalınan Kara Veba, Kolera, İspanyol Gribi, Hong Kong Gribi, Çiçek Hastalığı, Domuz Gribi, Kuş Gribi vb. salgınların ardından 2019’da karşı karşıya olduğumuz COVID-19 pandemisiyle mücadele günümüzde de devam etmektedir.

COVID-19 pandemisi sürecinde, bütün dünyada olduğu gibi bizde de insanların büyük çoğunluğu evlerine kapandı. İşyerlerinin önemli bir kısmı çalışamaz hale geldi. Evden çevrim içi çalışmaya uygun işler ve özellikle eğitim büyük ölçüde dijitalleşti. İnsanlar yeni teknolojileri kullanarak, işlerini uzaktan yapmaya başladıkları için yeni teknolojiye uyum sağlama ve verimlilik en önemli sorunlardan birisi haline geldi (Bozkurt, 2020).

Dünya Sağlık Örgütü’nün (WHO, 2020) verilerine göre, 29 Nisan 2020 tarihi itibarıyla tüm dünyada 213 ülkede veya bölgede, toplam 2.995.758 kişide tespit edilen pandemi, 204.987 kişinin

ölümüne neden olmuştur. Sağlık Bakanlığı (2020) verilerine göre, aynı tarih itibarıyla Türkiye’de 117.589 kişide tespit edilen pandemi, 3.081 kişinin ölümüne neden olmuştur. Sağlık Bakanlığı resmi web sayfasında ise 12 - 18 Eylül 2022 tarihi itibarıyla bu sayı 101.139 olarak açıklanmıştır¹. Pandeminin dünyada yaratmış olduğu kriz durumunun başta sağlık olmak üzere ekonomik, psikolojik, gündelik yaşam, eğitim ve pek çok sektör üzerine olan etkileri artarak devam etmekte ve ne zaman sona ereceğine ilişkin kesin bir veri bulunmamaktadır.

Salgınların toplumlar üzerindeki etkileri farklılık göstermektedir. Bunun sebebi, virüsün bulaştırıcılık seviyesinin, hastalık oluşturma kabiliyetinin, toplum bireylerinin bağışıklık seviyesinin, toplumlar arası sosyal ilişkilerin (temas, fiziksel mesafe vb.), ulaşım yöntemlerinin, toplumsal ve sağlık açısından risk faktörlerinin, sunulan sağlık hizmeti kalitesinin ve iklimin farklılık göstermesidir. Salgınlar, devletler için hayati öneme sahip faaliyetleri ve toplumsal yaşam akışını doğrudan etkilemektedir. Bu nedenle salgınlar, başta ekonomik kayıplar olmak üzere, iş ve eğitim kurumlarında da ivedi bir şekilde farklı çözümler üretme ihtiyacını doğurmaktadır (Koç, 2020). Yeni düzene uyum konusunda bireylerin de toplumlar gibi hazırlıklı olmayışı kamu düzenini olumsuz yönde etkilemektedir. Bu nedenle, insanoğlunun tarih boyunca karşılaştığı salgın ile yaşamayı öğrenmesi ve gelecekte de muhtemel salgın vb. süreçleri en az zararla atlatabilmesi için hazırlıklı olması ve amaçla; toplumsal yapıyı oluşturan dinamiklerle ilgili araştırmalar yapması gerektiğini kabul etmeliyiz.

Araştırmanın Amacı

Bu açıklamalardan hareketle, halen gündemde olan pandeminin toplum, eğitim ve müzik eğitimi alanına etkilerinin incelenmesinin önemli olduğu gözlemlendi. Çünkü pandemi, ırk, dil, din, meslek, cinsiyet vb. ayrımı olmaksızın her bireyi ciddi anlamda etkiledi. Evlerinde kısıtlama halinde olan evli-bekâr, zengin-fakir, okumuş-okumamış vb. herkesin farklı bir yeni düzene uyumu ile birlikte yeni hayat düzeni oluştu. Mesela; ailece uzun süreli evde kalmanın ne demek olduğu, teknolojik olarak yaşanan eksiklikler (bilgisayar, internet erişimi olmaması vb.), çocukların eğitimlerine yardımcı olmak, evde birden fazla bireyin çevrimiçi eğitim yapmasına elverişli ortamın olmaması vb. durumlar insanları farklı alışkanlıklar edinmeye sevk etti.

Üç yıldır devam eden ve zaman zaman farklı eğilimler gösteren pandemi sürecinde, her kademedeki eğitim kurumu, çoğunlukla dersleri dijital ortamda gerçekleştirdi. Bu süreçte çalışma konumuzun boyutlarından biri olan ve içeriğinde teori ile uygulamayı barındıran müzik eğitimi gibi derslerin dijital ortamda işlenmesine ilişkin öğrenci ve öğretmenlerin yeterli bilgiye sahip olmamaları nedeniyle farklı sıkıntılar yaşandı. Bu amaçla yapılan çalışmada; 2019-2020 eğitim-öğretim yılında öğretmenlik yapan on müzik öğretmenin pandemi ve benzeri felaket süreçlerinde; genelden özele bir yaklaşımla toplum, eğitim ve müzik eğitimine etkisine ilişkin yaşananların katılımcı görüşleri doğrultusunda elde edilecek bulgularla bireylere, eğitim kurumlarına, eğitimcilere, öğrencilere, velilere, kanun belirleyicilere, araştırmacılara, ilgililere ve literatüre katkı sağlayacağı öngörülmüştür.

Türkiye’de uzaktan eğitimle müzik eğitimi çalışması ilk kez Ali Uçan ve Edip Günay tarafından gerçekleştirilmiştir. Bu çalışma, “Mektupla Keman Öğretimi” adıyla 1974-1975 yılları arasında literatürde yerini almıştır (Canbay ve Nacakçı, 2011). Benzer bir çalışma da 1976 yılında Yaykur Açık Öğretim Dairesi bünyesinde hazırlanmış olan “Müzik Teorisi” dersleri olarak karşımıza çıkmaktadır. Başka bir çalışma ise Kruse vd. (2013) tarafından gerçekleştirilen çalışmada, lisansüstü düzeyde öğrencilerin piyano dersleri Skype uygulaması üzerinden yapılmıştır. Bu çalışmanın sonucunda teknolojik ekipmanların önemi vurgulanmış ve eğitimcilerin gelişen teknolojiyi takip etmeleri durumunda uzaktan eğitimin daha verimli bir hal alabileceği ifade edilmiştir (aktaran Aydın, 2021: 2).

Bu araştırmanın problem cümlesi; “Müzik Eğitimcilerinin Pandemi Öncesi, Süreci ve Sonrasında Toplum, Eğitim ve Müzik Eğitimi Etkileri Üzerine İlişkin Görüşleri Nelerdir” olarak belirlenmiştir.

Araştırmanın genel amacı doğrultusunda belirlenen alt problemler ise;

1. Katılımcıların pandemi öncesinde; toplum, eğitim ve müzik eğitimi hakkında görüşleri nelerdir?
2. Katılımcıların pandemi sürecinde; toplum, eğitim ve müzik eğitimine etkileri hakkında görüşleri nelerdir?
3. Katılımcıların pandemi sonrasında; toplum, eğitim ve müzik eğitiminde meydana gelebilecek muhtemel değişim/dönüşümler hakkında görüşleri nelerdir? soruları oluşturmaktadır.

YÖNTEM

Bu bölümde araştırma deseni ile verilerin toplanması ve yorumlanması yer almaktadır.

¹ <https://COVID19.saglik.gov.tr/TR-66935/genel-koronavirus-tablosu.html>

Araştırma Deseni

Bu araştırmada, pandeminin toplum, eğitim ve müzik eğitimine etkisi ile ilgili görüşlerin değerlendirilmesi amacıyla, 2019-2020 eğitim-öğretim yılında MEB'na bağlı farklı kademedeki görev yapan müzik öğretmenleri için hazırlanmış ve e-posta yolu ile iletilen yarı yapılandırılmış görüşme formu ve telefonla görüşme şeklinde, nitel araştırma yöntemi ve olgu bilim (fenomenoloji) deseni kullanılmıştır. Olgubilimde, olgulara ilişkin yaşantıları ve anlamları ortaya çıkarmak için görüşmenin araştırmacılara sunduğu etkileşim, esneklik ve sondalar yoluyla irdeleme özelliklerinin kullanılması gerekmektedir. Olgubilim çalışmalarında, kişi ya da kişilerin belli bir olguya ilişkin algı veya perspektiflerinin ortaya çıkarılması, yorumlanması amaç edinilmiştir (Yıldırım ve Şimşek, 2016). Olgubilim günlük deneyimlerimizin anlamı ve doğası ile ilgili derinlemesine bir yaklaşım kazanılmasını sağlar (Patton, 2014). Fenomenolojik yaklaşıma göre tek bir gerçeklik yoktur. Gerçeklik kişisel algılamalara dayanır ve zamanla değişebilir. Neyi bildiğimiz, içinde bulunduğumuz durum, çevre ve şartlara göre değişiklik gösterir (Giorgi ve Giorgi, 2003). Fenomenoloji ile uğraşanlar, insanların benzer deneyimleri nasıl algıladıkları ve yorumlarındaki ortaklıkları bulmaya çalışırlar. Bu bakış açılarındaki ortaklık, deneyimlerin özü şeklinde ifade edilebilir (Fraenkel, Wallen ve Hyun, 2012). Örneklem dahil edilecek birey sayısı genellikle 10' u geçmemelidir. Bu tür çalışmalarda uzun görüşmeler, hatta birden fazla oturum gerektiren görüşmeler söz konusu olacağı için örneklem sınırlı kalması doğaldır (Yıldırım ve Şimşek, 2016).

Verilerin Toplanması ve Yorumlanması

Bu araştırmanın verileri, e-posta yoluyla katılımcılara gönderilen yarı yapılandırılmış görüşme formuyla toplanmıştır. Araştırma verileri müzik eğitimcilerine açık uçlu olarak sorulan 10 soru ile elde edilmiştir. Formun kapsam ve geçerliliği için eğitim bilimleri alanında iki uzman görüşü alınmıştır. Katılımcılardan e-posta ve sonrasında ayrıntılı telefon görüşmesi yoluyla tekrar görüşleri alınmıştır. Bu kapsamda elde edilen verilerin analizinde ise tematik analiz kullanılmıştır. Temaların belirlenmesinde; konuyla ilgili kavramlar kapsam içi, ilgisiz kavramlar kapsam dışında bırakılmış, ortak görüşler ise birleştirilerek katılımcı teyidi alındıktan sonra değerlendirilmiştir.

Tematik analiz, verilerdeki temaları belirleme, analiz etme ve raporlama için kullanılan bir yöntemdir. Tematik analiz, veri setinizi en küçük boyutlarla düzenlemenizi ve derinlemesine betimlemenizi sağlar. Ayrıca katılımcıların deneyimlerini anlamlandırmalarını ve gerçeklerini aktaran gerçekçi bir yöntem olarak kullanılabilir gibi olayların, gerçeklerin, anlamaların, deneyimlerin vb. toplumdaki çok çeşitli söylemleri nasıl etkilediğini inceleyen oluşturmacı bir yöntemdir. Dolayısıyla, tematik analiz hem gerçeği yansıtan hem de "gerçekliğin" üstündeki örtüyü kaldırmaya ya da açmaya çalışan bir yöntem olarak ifade edilebilir (Braun ve Clarke, 2019).

Araştırmanın evrenini Türkiye'deki MEB'na bağlı kurumlarda görev yapan müzik eğitimcileri, örneklemi ise 2019-2020 eğitim-öğretim yılında rastgele illerden ve farklı kademelerden seçilmiş 10 müzik eğitimcisi oluşturmaktadır.

Tablo 1: Katılımcıların Demografik Bilgileri

Katılımcı Kodu	Cinsiyet	Yaş	Eğitim Düzeyi	Mezuniyet (Lisans)	Mesleki Deneyim
M1/Ö	Kadın	47	Yüksek Lisans	Eğitim Fakültesi	22 yıl
M2/E1	Erkek	47	Yüksek Lisans	Eğitim Fakültesi	22 yıl
M3/T	Erkek	42	Yüksek Lisans	Eğitim Fakültesi	21 yıl
M4/S	Erkek	36	Yüksek Lisans	Eğitim Fakültesi	12 yıl
M5/L	Erkek	45	Lisans	Güzel Sanatlar Fakültesi	9 yıl
M6/K	Erkek	32	Yüksek Lisans	Konservatuar	9 yıl
M7/E2	Erkek	39	Yüksek Lisans	Eğitim Fakültesi	7 yıl
M8/D	Kadın	31	Lisans	Güzel Sanatlar Fakültesi	6 yıl
M9/B	Kadın	33	Lisans	Güzel Sanatlar Fakültesi	6 yıl
M10/İ	Erkek	32	Yüksek Lisans	Güzel Sanatlar Fakültesi	5 yıl

Tablo 1'de katılımcılara ait demografik bilgilere göre: 3'ü kadın, 7'si erkektir. Yaşları 31 ile 47 yıl arasındadır. Katılımcıların 5'i Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Bölümü, 4'ü Güzel Sanatlar Fakültesi Müzik Bilimleri Bölümü ve 1 tanesi de Konservatuar lisans programından mezundur. Güzel Sanatlar Fakültesi ve Konservatuar mezunu olanlar Pedagojik Formasyon Programı sonrasında öğretmenlik hakkını elde etmiş ve atanmışlardır. Ayrıca 7'si yüksek lisans 3'ü ise lisans mezunudur. Mesleki

deneyimleri 5 ile 22 yıl arasındadır. Araştırma verileri sunulurken katılımcı öğretmenler, mesleki deneyimde çoktan aza doğru olmak üzere katılımcı gizliliğini korumak amacıyla M1, M2 ..... M10 şeklinde kodlanmıştır.

BULGULAR

Çalışmada, 2019-2020 eğitim-öğretim yılında MEB'na bağlı farklı kademelerde görev yapan on müzik eğitimcisinin; pandeminin öncesi, süreci ve sonrasında topluma, eğitime ve müzik eğitime etkileri ile ilgili görüşlerine yer verilmiştir. Katılımcıların görüşleri tematik analizle kategorilendirilerek betimsel olarak açıklanmıştır. Açıklamalar, konuyla ilgili katılımcı görüşleri ve katılımcıların farklı ifadelerle dile getirdiği görüşlerden elde edilen “ortak görüş” şeklinde oluşturulmuştur.

Bulgular alt problemler sıralamasında ele alınmıştır.

Araştırmanın birinci alt problemde “Katılımcıların Pandemi Öncesinde; Toplum, Eğitim ve Müzik Eğitimi Hakkında Görüşleri Nelerdir” sorusuna yönelik görüşler yer almaktadır.

Pandemi öncesi dönemde toplum ile ilgili görüşlerde; katılımcıların %40 (M1, M3, M4, M7) ile sıcakkanlı ve samimi yaklaşımlarla “geleneklerine bağlı, misafirperver, maddi imkânlar ölçüsünde arkadaşlarla kafe ve benzeri mekânlarda, akrabalarla ise özellikle evlerde buluşmalar” ile sosyal atmosfer oluşturulmaya çalışıldığı, %30 (M2, M5, M6) ile “tüketimin ve bireyselliğin ağır bastığı, geleceğe dönük herhangi bir planlamanın yapılamadığı” ve yine %30 ile (M8, M9, M10) “özellikle gençlerin üretimden uzak, tüketim, gösteriş ve sosyal medya üçgeninde sıkışıp kaldığı” yönünde ortak görüşler belirtilmiştir.

Pandemi öncesi dönemde eğitim ile ilgili görüşlerde; katılımcıların %50 (M2, M3, M4, M6, M8) ile “çoktan seçmeli eğitim sisteminin sonucu olan fikir beyan edemeyen ve ezberci bir neslin yetişmesine sebep olduğu”, %50 (M1, M5, M7, M9, M10) ise “mesleki tercihi belirlemede sadece akademik başarıya odaklanıldığı ve bu nedenle çocukların ilgi ve özel yeteneklerinin göz ardı edildiği, ebeveynlerin kendi başarısızlıklarını çocukları üzerinden tamamlamaya çalıştıkları için mutsuz ve ne istediğini bilmeyen, meslek seçiminin ise sınav sonucuna göre belirlendiği” üzerinde ortak görüşler yer almaktadır.

Pandemi öncesi dönemde müzik eğitimi ile ilgili görüşlerde; katılımcıların %80 (M1, M2, M3, M4, M6, M7, M8, M9) ile “müzik derslerinde vakit kaybetmek yerine, akademik başarıya katkı sağlayacak ve sınavlarda soru çıkacak alan derslere ait çalışmalar yapılmasına”, %20 (M5, M10) ile “ebeveynlerin müzik dersi algısının sadece çalgı çalmaktan ibaret olduğu ve bu nedenle kendi çalmak istedikleri çalgıları çocuklarının çalmasını zorlayacak ortam oluşturmaya çalıştıkları” ortak görüşü belirtilmiştir.

Araştırmanın ikinci alt problemde “Katılımcıların Pandemi Sürecinde; Toplum, Eğitim ve Müzik Eğitimi Hakkında Görüşleri Nelerdir” sorusuna yönelik görüşler yer almaktadır.

Pandemi sürecinde toplum ile ilgili görüşlerde; katılımcıların %70 (M4, M5, M6, M7, M8, M9, M10) ile “aile bağlarının arttığı, zorunlu da olsa birlikte zaman geçirmenin ne kadar önemli olduğu ve aile fertlerinin birbirini daha iyi tanıma şansı elde ettiği”, %30 (M1, M2, M3) ile “özellikle teknolojinin etkisi altında bireyselliğin ön plana çıkmasıyla aile fertlerinin birbirleriyle iletişim kurmada zorlandığı ve birlikte zaman geçirecek ortamın oluşturulmasında sıkıntı yaşandığı” ortak görüşü belirlenmiştir.

Pandemi sürecinde eğitim ile ilgili görüşlerde; katılımcıların tamamı, yüz yüze eğitimde yaşanan pek çok zorluğun yanında Çevrim içi eğitimle karşı karşıya kalınan özellikle teknolojik sıkıntıların da eklenmesiyle zorlukların katlandığını belirtmişlerdir. Bu ortak görüşün detayları ise şu şekilde ifade edilmiştir:

- Özellikle küçük yaş grubundaki çocukların pandemi öncesinde telefon ve tablet gibi teknolojik aletleri kullanmalarına izin verilmezken, pandemi sürecinde Çevrim içi eğitim nedeniyle neredeyse gün boyu ellerinden düşürmedikleri belirtilmiştir. Bu durumun ise ebeveyn otoritesini sarstığı yönünde bir sonuca sebep olduğu,
- Milli Eğitim Bakanlığı tarafından aktif olarak kullanılan Eğitim Bilişim Ağı (EBA) alt yapısının çoğu zaman yeterli olmadığı, özellikle kış mevsimini yoğun yaşayan Türkiye'nin farklı bölgelerinde mağduriyet yaşandığı,
- Teknik aksaklıkların yanında kısıtlama sürecinde, aynı evde internet erişimine ulaşması gereken birey sayısının fazla olması nedeniyle hem internet erişiminin kotasında hem de aile bireyleri için cihazların yeterli sayıda olmaması gibi durumlar ciddi sıkıntılar yaratmıştır. Hatta ekonomik bakımdan zayıf ve çocuk sayısı fazla olan pek çok ailede, sobalı evlerde aynı odada, hatta çoğu zaman tek cihazla ve sınırlı imkânlarla erişim sağlamaya çalıştığı,
- Yukarıda sıralananlar başta olmak üzere pek çok olumsuz şartların sonrasında uygulanan çevrimiçi sınavların objektifliği konusunda da ciddi sorunlar yaşandığı ortaya çıkmıştır.

Pandemi sürecinde müzik eğitimi ile ilgili görüşlerde; katılımcılar %80 (M1, M2, M3, M4, M7, M8, M9, M10) ile “öğretim programında teori ve uygulamanın bir arada yer aldığı müzik eğitimi derslerinde gerek

teknik imkânsızlıklar gerekse devam şartının olmaması nedeniyle derse katılımın sınırlı olmasıyla istenen seviyede verim alınmadığı” yönünde görüş bildirmişlerdir. Katılımcılardan %20 (M5, M6) ise; “yukarıda belirtilen olumsuz görüşlerin yanında, uygulamanın ağırlıklı olarak yer aldığı özellikle bireysel veya toplu performans gerektiren çalgı eğitimi, koro, orkestra gibi derslerde, öğrencinin yüz yüze eğitimde yaşadığı çekingence durumunun daha az olduğu” yönünde olumlu görüş de yer almaktadır. Katılımcılar, çevrimiçi eğitimde ders isimleri her ne kadar koro ve orkestra olarak geçse de, bu ve benzeri dersleri, senkronizasyondan dolayı zorunlu olarak, toplu değil bireysel performans şeklinde gerçekleştirdiklerini belirtmişlerdir.

Araştırmanın üçüncü alt probleminde “Katılımcıların Pandemi Sonrasında; Toplum, Eğitim ve Müzik Eğitiminde Meydana Gelebilecek Muhtemel Değişim/Dönüşümler Hakkında Görüşleri Nelerdir” sorusuna yönelik görüşler yer almaktadır.

Pandemi sonrasında toplum ile ilgili görüşlerde; katılımcıların tamamı iki görüş üzerinde buluşmuşlardır. Bunlardan ilki, “pandemi sürecinde yaşanan başta sağlık olmak üzere, ekonomik, sosyal, politik vb. konularda yaşanan sıkıntıların kolay kolay aşılamayacağı” ikincisi ise “pandemi sürecinde öne çıkan dijital ticaretin, toplumun tercihi olmaya –artarak- devam edebileceği” görüşleridir. Ancak bu tercihin sonucunda “erişim kolaylığı sayesinde hayatı kolaylaştırması gibi olumlu katkısının yanında art niyetli ve güvenilir olmayan kaynakların artmasıyla özelde bireyi ve genelde toplumu olumsuz etkileyebileceği” düşüncesi de dikkatlerden kaçmamıştır.

Pandemi sonrasında eğitim ile ilgili görüşlerde; katılımcıların tamamı, “pandemi sürecinde hayatımıza giren çevrimiçi eğitim sürecinde elde edilen tecrübelerin önemli kazanımlar sağladığı” yönünde ortak görüş belirtmişlerdir. Bu durumu ise “pandemi sürecinde hayatımıza giren ‘çevrimiçi ders’ kavramının, zorlaşan ekonomik sıkıntılar nedeniyle aileleri ve eğitim kurumlarını zora sokan başta ulaşım, elektrik, su, kâğıt, kalem gibi aklı gelen pek çok sarfiyatın ortadan kalkması ile yerleşik düzene geçebileceği” gerekçeleri üzerinde ortak bir görüşü ortaya koymuşlardır. Çünkü küreselleşen dünyada; sürdürülebilir enerji, kuraklık ve ormanlarımızın giderek azalması gibi pek çok konunun olumsuz etkileri ciddi boyutlardadır ve bu konuyla ilgili pek çok çalışmanın sonuçları da dikkat çekicidir.

Pandemi sonrasında müzik eğitimi ile ilgili görüşlerde; katılımcıların tamamı toplum boyutunda olduğu gibi iki görüş üzerinde buluşmuşlardır. Bunlardan ilki “gelecekte istihdamı daha yüksek mesleki alanlara yönelmek üzere akademik başarı odaklı derslere önem verileceği anlayışının fazla değişmeyeceği için sanat eğitimi ve özellikle müzik eğitimi gibi performans ağırlıklı alanlara ilde fazla bir değişiklik olmayacağı” yönünde görüş bildirmişlerdir. Ayrıca katılımcılar, geçen süreyle birlikte, çevrimiçi müzik eğitimi derslerini öğretirken, deneme-yanılma yoluyla kısmen öğrendiklerini de ifade etmişler ve bu durumu daha da pekiştirmek üzere ikinci görüş olarak “bu konuda daha verimli olabilmek için alan uzmanları tarafından özellikle müzik eğitimcileri için (aslında her alan için gerekli olduğu söylenebilir) hizmet içi eğitim verilmesinin ve bu imkânları sunabilecek donanımda internet ve teknolojik cihazların sağlanması için ekonomik desteğin şart olduğu” ortak görüşü ısrarla vurgulanmıştır.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Yüzyıllar boyunca insanlar için ‘dünyanın sonu’ olarak algılanan endemi ve pandemiler, toplumları sadece sağlık ve ekonomik olarak değil bireysel ve toplumsal boyutta psikolojik, kültürel vb. konularda da olumsuz yönde etkilemiştir. Salgınların önüne geçilebilmesi için yalnızca devletlerin değil, halkın da bu durum karşısında elinden geleni yapması ve bilinçli bir farkındalık yaratılmasını zorunlu kılmaktadır. Devletin önlem almadaki kararlı tutumu ile halkın alınan önlemler karşısındaki duyarlılığı ise sürecin daha hızlı bir şekilde olumluya dönmesi bakımından önemlidir.

Bireylerin yaşadığı korku ve kaygılar, sosyal hayattan kopuş, özellikle de nüfusun yoğun olduğu büyükşehirlerin küçük apartman dairelerinde adeta hapis kalmış olmanın ruh ve beden sağlığına etkileri, gelecekte gerçekleştirilecek bilimsel araştırmalarda yeni çalışma alanları da oluşturmuştur.

COVID-19 pandemisi sürecinde pek çok alanda olduğu gibi eğitim alanında da uzaktan eğitime hızlı geçiş yapılması, pek çok sorunu beraberinde getirmiştir. Bunlardan en önemlisi, yeterli teknik alt yapının olmaması ve öğrenci ile öğretmenlerin yeterli düzeyde hazır bulunuşluğa sahip olmayışlarıdır. Araştırma kapsamında pandeminin; öncesi, süreci ve sonrası dönemlerde toplum, eğitim ve müzik eğitimi boyutlarına etkisinin 2019-2020 akademik yılında öğretmenlik yapan on müzik öğretmenine ait görüşlerin değerlendirilmesiyle literatüre katkı sağlayacak önemli bulgulara ulaşılmıştır.

Pandemi öncesinde toplum olarak; geleneklerine bağlı ve misafirperver bir yapıda bulunduğu, gençlerin ise üretimden uzak, tüketim, gösteriş ve sosyal medya üçgeninde sıkışıp kaldığı görüşü ortaya çıkmıştır. Pandemi sürecinde ise kısıtlama kapsamında evlerde adeta hapis olan ailelerde zaman zaman kuşak çatışması yaşansa da, birlikte zaman geçirmenin önemli olduğu ve bu sayede aile bireylerinin birbirini daha iyi tanımasıyla bağlarının güçlendiği gözlenmiştir. Pandemi sonrasında ise toplum yapısının, pandemi sürecinde yaşanan sağlık, ekonomik, sosyal, politik vb. sorunlardan kaynaklı devam edecek başka sıkıntılarla karşı

karşıya kalabileceği yönündedir. Bunun yanında gündelik hayata yönelik eski alışkanlıkların, yeni hayat düzeniyle dijital alışkanlıklara dönüşme eğiliminde olacağı yönündedir. Ancak bu durumun, erişim kolaylığı ile hayatı kolaylaştırmasının yanında iletişim kaybı ve bilgi kirliliğine sebep olması gibi olumsuz etkileri de belirtilen görüşlerdendir.

Pandemi öncesinde eğitim olarak; çoktan seçmeli eğitim sisteminin sonucu olduğu düşünülen fikir beyan edemeyen ve ezberci bir neslin, yetenekleri göz ardı edilerek çoğunlukla akademik başarı odaklı yetiştiği görüşü belirtilmiştir. Pandemi sürecinde ise bu durumun sosyo-ekonomik şartlar ve teknik - teknolojik alt yapının yetersiz olmasıyla artarak devam ettiği ifade edilmiştir. Pandemi sonrasında ise hayatımıza zorunlu olarak giren “çevrimiçi ders” kavramının uygulamasına yönelik olumsuzluklar yanında olumlu katkılarından da bahsedilmektedir. Bunlardan en önemlisi ise pandemi sürecinde zorlaşan ekonomik şartlar nedeniyle birey ve kurumları zora sokan başta ulaşım, elektrik, su, kâğıt, kalem gibi akla gelen pek çok sarfiyatın ortadan kalkması ile yeni bir eğitim kültürünün oluşacağı görüşüdür. Çünkü küreselleşen dünyada; sürdürülebilir enerji, kuraklık ve ormanlarımızın giderek azalması gibi pek çok konunun olumsuz etkileri ciddi boyutlardadır.

Pandemi öncesi, süreci ve sonrasında müzik eğitimi olarak; üç boyutta da çocukların akademik başarı elde edeceği derslere ağırlık verildiği ve sonrasında da gelecekte mesleki istihdam kaygısından kaynaklı, müzik derslerinin vakit kaybı olduğu anlayışının artarak devam edeceği düşünülmektedir. Ancak “Müzik yapmak, iletişim, iş birliği, grup koordinasyonu ve sosyal bütünlük gibi evrimsel fonksiyonları içerir. Aynı zamanda beynin, algılama, hareket, duygu, öğrenme ve hafıza gibi hemen hemen bütün zihinsel fonksiyonlarını faaliyete geçiren çok yönlü bir işidir” (Ayata ve Aşkın, 2008: 15) görüşünden hareketle müziğin sadece küresel boyutta yaşanan bu zorlu süreçte değil fiziksel ve ruhsal boyutta olmak üzere insan hayatının her döneminde yer almasının önemi bilinmeli ve bilinmesinin sağlanması için çalışmalara ağırlık verilmelidir.

Araştırma sonuçlarından hareketle toplum, eğitim ve müzik eğitimi boyutlarında genel olarak şu öneriler sunulabilir:

Yaşanan pandemi ve muhtemel felaket süreçlerinde ortaya çıkan/çıkabilecek sorunları çözmek amacıyla, toplum olarak devlet-millet iş birliğine yönelik çalışmalar yapılabilir. Böylece farklı disiplinlerde yapılan çalışmalardan elde edilen sonuçlara dayalı olarak, genel ve özel ihtiyaçlar belirlenerek özel bütçeler ile yeni devlet politikaları geliştirilebilir.

Eğitim kurumları, pandemi ile elde edilen “uzaktan eğitim” kazanımlarının gelecekte farklı eğitim olanaklarına zemin hazırlaması bakımından faydalı görmektedir. Öğrenciler ve öğretmenler için uzaktan eğitim/çalışma rehberlerinin oluşturulmasının ve toplumda bu yönde bir kültür oluşturulmasının da gerekli olduğu görülmektedir. Bu amaçla, uzaktan eğitim uygulamaları, eğitim kurumlarının farklı kademelerinde ve eğitim-öğretimin özelliklerine göre yeniden şekillendirilmesi olarak yapılandırılabilir.

Uzaktan eğitim uygulamalarının etkin kullanılabilmesi amacıyla öncelikle öğretmenlerin yeterli donanıma ulaşmaları için ivedilikle hizmet içi kurslar düzenlenebilir.

Eğitim – öğretim kurumlarında, olağanüstü durumlara yönelik olmak üzere devlet okulu-özel okul farklılıklarının ortadan kaldırılacağı, gerçekçi politikalar oluşturulabilir.

Bu araştırma, müzik öğretmenlerinin görüşleri doğrultusunda gerçekleştirilmiştir. Teori ve performansa dayalı sanat alanlarında farklı yaklaşımlarla yapılacak çalışmalarda da uzaktan eğitim sisteminin farklı unsurları analiz edilerek; öğrencilerin daha aktif olmalarını sağlayan ve ilgisini çeken öğretim modelleri, alan uzmanları ve eğitimcilerin görüşleri doğrultusunda uygun dijital uygulamalar olarak geliştirilebilir.

COVID-19 virüsü ile yaşamakta olan zaman dilimi göstermiştir ki; pandemi gelecekte sadece sağlık, fen ve tıp bilimlerinin inceleme alanı olmayacak, tüm dünyada yaşanan zorlu süreç, farklı bilim alanlarının ayrı ayrı ve ortak çalışmalarına konu olacaktır. Sürecin birey ve toplum hayatına olan sosyal, kültürel, ekonomik etkileri; ülkelerin ulusal ve uluslararası politikalarına etkileri gibi mikro ve makro ölçekte sonuçları ve farklı boyutları ile ele alınması önerilebilir.

COVID-19 insanlık tarihinin gördüğü ilk salgın değildir ve son salgın da olmayacaktır. Bilim insanları önümüzdeki yıllarda salgın hastalıklarla daha çok karşılaşma ihtimalinin yüksek olduğunu belirtmektedirler. Pandemi dönemi pek çok alanda sorunlar yaşanmasına neden olmakla birlikte mevcut sistemin yeniden gözden geçirilmesi ve geçerliliği tartışılan yöntemlerin güncellenmesi için bir fırsat olarak da değerlendirilmelidir.

Bu sebeple, kamu hizmetlerinin pandemi, sel, deprem vb. olağanüstü dönemlerde kesintisiz sürdürülebilmesi amacıyla devletlerin ulusal mücadele planı hazırlaması ve bu planın, değişen sosyoekonomik, toplumsal ve teknolojik yapıya göre sürekli güncel tutulması sağlanmalıdır. Bu amaçla; süreçte yaşanan olumsuzlukların çalışmalarıyla ortaya çıkarılarak, gelecekte tekrar etmemesi adına yapılacak düzenlemeler ve alınacak önlemlerin daha adil, kapsayıcı ve sürdürülebilir bir hale dönüştürülmesi sağlanabilir. Anlaşılmıştır ki “Hayat Eve Şıkmamıştır”.

Yazarlık Katkısı

Araştırmanın yazarlık katkısı birinci yazar %50, ikinci yazar %50 şeklindedir.

Etik Kurul Beyanı

Araştırmanın verileri 2019-2020 akademik takvim sürecinde toplandığı için etik kurul onayı alınmamıştır.

KAYNAKÇA

- Aslan, R. (2020). Tarihten Günümüze Epidemiler, Pandemiler ve COVID-19. *Göller Bölgesi Aylık Ekonomi ve Kültür Dergisi*, 8(85), 36-41.
- Ayata, E. & Aşkın, C. (2009). Müziğin Beynin Bilişsel Fonksiyonlarına Olan Etkisi. *İTÜDERGİSİ/b*, 5(2), 13-22.
- Aydın, F. (2021). COVID-19 Pandemi Sürecinde Müzik Derslerinin İşleniş Hakkında Müzik Öğretmenlerinin Görüşleri: Odak Grup Görüşmesi. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). (Danışman: Doç. Dr. Ali Korkut Uludağ). Erzurum: Atatürk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Baş, T., Akturan, U., Ataçkarapınar M., Atak, İ., Bağcı, F. & Çamır, M. (2008). *Nitel Araştırma Yöntemleri: NVivo 7.0 İle Nitel Veri Analizi*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Bozkurt, V. (2020). Pandemi Döneminde Çalışma Bir Saha Çalışması Ekseninde Ekonomik Kaygılar, Dijitalleşme ve Verimlilik. Kamu'da Sosyal Politika. *Memur-Sen*, 13(40), 30-48.
- Braun, V. & Clarke, V. (2016). Psikolojide Tematik Analizin Kullanımı. (Çeviri: S. N. Şad, N. Özer ve A. Ath). *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi-ENAD – Journal of Qualitative Research in Education*, 7(2), 873-898.
- Canbay, A. & Nacakçı, Z. (2011). Mektupla Keman Öğretim Uygulamasına Yönelik İçerik Analizi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(21), 134-152.
- Fraenkel, J. R., Wallen, N. E. & Hyun, N. (2012). *How to Design and Evaluate Research in Education*. NY: McGraw-Hill Book Company.
- Giorgi, A. & Giorgi, B. (2003). *Qualitative Psychology*. London: Sage Publication.
- Kara, A. (2010). Domuz Gribi (Pandemik İnfluenza 2009, İnfluenza 2009 H1N1). *Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Dergisi*, 53(1), 42-58.
- Koç, F. A. (2020). Koronavirüs (COVID-19) Karşılaştırmalı Veri Analizi. COVID-19'un Bugünü ve Sonrası. (Ed. A. Kavas Bilgiç & E. U. Öçal). *Yerel Yönetimler Araştırma Yardım ve Eğitim Derneği İçinde* (s. 22-50). Ankara: Memleket Yayınları.
- Kruse, N. B., Harlos, S. C., Callahan, R. M. & Herring, M. L. (2013). Skype Music Lessons in the Academy: Intersections of Music Education, Applied Music and Technology. *Journal of Music Technology and Education*, 6(1), 43-60.
- Patton, M. Q. (2014). *Nitel Araştırma ve Değerlendirme Yöntemleri*, (çev: ed. M. Bütün & S.B Demir). Ankara: Pegem Akademi.
- Sirman, A. (2020). Tarih Boyunca Salgınlar ve COVID 19. *Populer Science*, 0(2020/04), 36-47.
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2016). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*, Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Tarihten Günümüze Epidemiler, Pandemiler ve COVID-19 (9lib.net). <https://dergiyrinti.com/index.php/ayr/article/view/1353> adresinden 12.12.2022 tarihinde erişildi.